

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pire, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1898. Leto XV.

Obseg: V proslavo petdesetletnega vladanja Nj. vel. presvetlega cesarja Frana Josipa I. — Mrčesji klej. — Streljanje proti toči. — Uredba kmetijskih šol. — O zlaganju zemljišč (Konec.) — Cenik kmetijsko-kemijskega preskušališča. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Uradne vesti društev, ki so v zvezi s c. kr. kmetijsko družbo kranjsko. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

V proslavo petdesetletnega vladanja Nj. vel. presvetlega cesarja

Frana Josipa I.

priređi

c. kr. kmetijska družba kranjska

deželno sadno razstavo v zvezi s pokušnjo kranjskih vin,

ki bode

meseca oktobra t. l. v Ljubljani. *)

Kranjski sadjarji in vinarji!

Po želji presvetlega našega vladarja samega, da bi narodi slavili petdesetletnico njegovega vladanja s podjetji, ki pospešujejo gospodarski razvoj avstrijske države, ukrenil je občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske proslaviti ta praznik z razstavo, ktera naj bi pospešila za Kranjsko toliko važno sadjarstvo in vinstvo.

Sadjarji in vinarji! Nihče, kdor le količkaj vzmore, naj ne zamudi te slovesne prilike ter naj pomaga podpisani družbi, da doseže prekrasni, a težavni namen, s katerim je zasnovala razstavo.

Deželni sadni razstavi bode naloga pokazati, doklej smo dosedaj dospeli v sadjarstvu, in ktere sadne vrste se najbolje ponašajo ob raznih razmerah na Kranjskem, da dobodemo takó podlogo, na kateri hočemo v prihodnje pospeševati sadjarstvo.

*) Čas in prostor prijavimo v prihodnji številki.

Podpisana družba se pa ob enem potrudi, da pokaže obiskovalcem razstave dejanski, kako so napredovali po drugod v pretvarjanju sadja, da ga lože razprodajajo in umno porabljajo. Razstavljeno orodje in stroji obiskovalce razstave pouče o tem prevažnem oddelku sadjarstva.

Vinska pokušnja bode obiskovalcem dala priliko, da spozna naša pristna vina dolenska, vipavska in vremška. Tako se oživi vinska kupčija ter izpodrine škodljivo tujo konkurencijo.

Razstava, na katero smejo svoje pridelke in izdelke poslati samo Kranjci, bode sestavljena iz naslednjih oddelkov.

A.

I. Razstava svežega sadja.

II. Razstava sadnih zdelkov (suho in vkuhano sadje, sadno žganje i. t. d.)

III. Razstava drevesničnih pridelkov (divjaki in razne druge podloge za cepljenje, cepljeno drevje i. t. d.)

IV. Razstava sadjarskega orodja in strojev. Na to razstavo smejo poslati svoje zdelke tudi tvorničarji zunaj Kranjskega.

B.

Vinska pokušnja.

Ta pokušnja bode tako urejena, da bodo imeli posamezniki, cele občine, okraji ali kmetijske podružnice posebne ograjene prostore (pokušalnice), kjer bodo točili svoje pridelke.

V vseh oddelkih je podpisana družba poskrbela za obilo odlikovanj.

Natančen program o razstavi bode priobčen ob pravem času.

Sadjarji in vinarji! Nihče naj se ne zanaša na drugega; vsak pokaži sam, kaj vzmore, ker le tako bo mogoče na razstavi videti, kakšno je v resnici kranjsko sadjarstvo in vinstvo.

Kdor misli kaj razstaviti, naznani naj to precej c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, ktera prijavi potem vsakemu posebej vse natančno, kako se mu je ravnati. Oglasila se sprejemajo najkasneje do 20. septembra t. l.

Na delo torej, domoljubni gospodarji, da častno popraznujemo veliki avstrijski god, ob enem pa izkažemo hvaležnost do našega vladarja, ki je toliko storil za kmetijski stan in čigar dobrotljivost slavi malo da ne vsaka vas na Kranjskem.

C. kr. kmetijska družba Kranjska.

Mrčesji klej.

Imamo nekaj mrčesov, ki zelo škodujejo sadnemu drevju, kateri se pa ne dajo na navaden način zatirati, ampak moramo izkušati uničiti njih samice, kadar ležejo iz tal gori po drevesu. To pa dosežemo, ako okoli debla napravimo iz mrčesjega kleja (Insectenleim) kolobar (pas), kterege mrčes ne more prekočiti, ker se na tem lepem mazilu ujame, in s tem rešimo drevo škodljive zalege.

Drevesa samega mazati bi ne svetovali, temveč naredi iz močnega popirja 10 cm širok pas, namaži ga z mrčesjim klejem in priveži ga okoli debla tako v soko, kakor ti je najbolj priročno. Privežeš ga lahko ali spodaj ali pa tudi zgoraj. Ako si ga privezal spodaj, mora biti namazana stran zunaj, ako ga pa privežeš zgoraj, pa naj bode pomazana stran obrnjena navznoter. Veži pa tako ali tako, pazi dobro, da se pas tesno oprijemlje debla, ker sicer bi ti zmrzlikarica prilezla spodaj. Ako je torej skorja zelo raskava, izgadi jo nekoliko z nožem ali pa ji zamaži z ilovico vse poke. Pas napravi uže v prvi polovici oktobra, in ostane naj dva meseca okoli debla. V tem se pa večkrat prepričaj, ali je maz še lepka ali ne. Ako ni več zadosti lepka, jo moraš obnoviti. Pri tej priliki odstrani vse ujete mrčese, naj bodo mrtvi ali živi, ker bi se od njih naposled lahko naredil most, preko kterege bi drugi korakali na drevo. Podoba 47. kaže drevo s takim pasom.

Ta ali ona samica, videča, da ne more priti čez pomaz, odloži svoja jajca na deblo pod pasom. Zato ne bode napačno, ako na prvo pomlad spodnji kos debla dobro namažeš z apnom in ilovico ter tako zataraš zalego. Pas naj ostane kaka dva meseca na debelu; še bolje pa je, ako ga pustiš do pomladi. Če si ga prej snel, namaži ga iznova in priveži. Tedaj namreč lazijo na debela vsakovrstni mrčesi, zlasti cvetoderi, in ti vsi obtiče na lepem povlaku in ne morejo dalje. Takisto

Podoba 47.

Pod. 48.

Pod. 49.

Pod. 50.

Pod. 51.

Pod. 52.

Pod. 53.

Pod. 54.

Pod. 55.

se polove tudi vse zmrzlikarjeve gosence, ako se je vender ktera izvalila iz jajec, položenih pod pasom. Sploh se ta naprava ne more dosti prehvaliti. Le poskusi enkrat, in gotovo se uveriš, da se ti mali trud dobro poplača.

Mrčesji klej priporočajo delati na razne načine, a uspeh je le malovreden, če klej ni prav narejen. Mrčesji klej mora biti zelo lepak ter mora tak vsaj 14 dni ostati, ne da bi mu vreme kaj škodilo. V obče je priznано, da je najboljši mrčesji klej tisti, ki ga izdeluje L. Pichler na Dunaju (Wien, VI., Webgasse 9.). V Ljubljani ga prodaja C. Holzer na Dunajski cesti.

Taki pasovi pomagajo pred vsem proti treh vrst škodljivcem, in sicer proti zmrzlikarju, cvetoderu ter jabolčnemu in slivovemu sukaču.

Zmrzlikar se da uspešno zatirati le s klejevim pasom. Podoba 48. kaže metulja, 49. samico, 50. gosenco in 51. bubo. Da ta mrčes zatreš, moraš samici preprečiti pot na drevo z imenovanim pasom, ki ga naredi v prvi polovici oktobra ter pusti na drevesu do novega leta.

Podoba 52. kaže cvetodera. On leze iz zemlje od aprila do sredi junija ter pokončuje cvetno popje. Poškodovanemu cvetnemu popu se zavijejo gornji listi, kakor kaže podoba 53. Proti temu mrčesu nastavljajo pasove od aprila do srede junija.

Sukači plezajo po drevju od konca meseca julija; samice ležejo jajca v plode, iz katerih pozneje izlezejo gosence. Sukač je mrčes, ki naredi največ piškavega sadja. Podoba 54. je sukačev metulj, podoba 55. pa njegova gosnica. Proti temu mrčesu se nastavlja pas od srede julija pa do sadnega zorenja.

Streljanje proti toči.

V nedeljo, 14 dne avgusta t. l., smo imeli po Dolenjskem krasen, toda jako vroč dan. Po obedu sem se nekoliko vlegel ter sem zadremal. Okoli tretje ure me je vzdramilo gromenje. Hitro sem skočil k oknu, je odprl ter pogledal, kako in kaj je z vremenom. Nebo se je bilo nekoliko pooblačilo, in tu tam je bil kak oblak. Nad Trško goro pa sem zapazil oblake, nagromadene kaj na debelo. Natančno je bilo razločiti tri plasti oblakov. Najnižja, ktera se je na videz skoraj dotikala Trške gore, je bila temno črna. Srednja, nekoliko pomaknjena čez dolenjo, je bila rjava. Najvišja, še bolj naprej pomaknjena, bila je pa svetlo siva. V teh v polkrogu čez Trško goro segajočih oblakih je zaporedoma gromelo in se bliskalo. Ali med gromenjem se je tudi prav dobro slišalo silno ter pogosto streljanje vseh treh naših postaj za streljanje proti toči. Streljali so na postaji deželne kmetijske šole tik cerkve na Trški gori, potem na postaji občine Št. Peter pri cerkvi na Št. Jurski gori in pa na postaji kmetijske podružnice novomeške na Golušniku. Vse tri postaje so po priliki 3 do 5000 korakov zračne črte oddaljene druga od druge. Grčevska (Šentjurska) gora in Trška gora sta mi kmalu popol-

noma izginili izpred očij. Padavina jih je zakrila. Ali je bila padavina dež ali toča, nisem mogel razločiti, kajti vihar je nastal kar na mah strašanski. Vihar je vlekel v ravni črti od Trške gore pa čez Novo Mesto. „No, ako danes streljanje nič ne pomaga, potem mora biti v Trški gori ob vse“. Tako sem si mislil, gledajoč proti Trški gori, ter sem čakal, kaj bode iz vsega tega. In glej, kar na mah sem zapazil, da so se pričeli oblaki ravno nad Trško goro razdeljevati v podobi brk. Del oblakov se je zavlekel proti zapadu čez Stražo in Toplice, del pa proti vzhodu čez Št. Peter proti šentjarnjski ravnini. Na Trški gori in na Šentjurski gori (v Grčevju) je bil med tem časom velikanski, pa prav kratek naliv, brez zrna toče. V Straži in noter dol čez Toplice je bil močen dež. Močen dež je bil baje tudi na šentjarnjskem polju, dočim v Novem Mestu niti prahu ni zmočil. Da je v tem slučaju streljanje pomagalo, skoraj ni dvoma. Zakaj naj bi se bili oblaki ravno nad Trško goro razdelili v dva dela, ko jih je vendar silen vihar podil naravnost proti Novemu Mestu?

Tudi iz Štajerskega, kjer imajo po vinci gorju že precēj strelnih postaj, dohajajo le dobra poročila o uspehih streljanja proti toči. Zato je pač želeli, da bi se v prihodnjem letu postaje tudi po Kranjskem pomnožile, in sicer po Dolenjskem in po Notranjskem. V ta namen naj bi naši častiti gospodje deželni poslanci ne pozabili, v prihodnjem zasedanju visokega deželnega zbora na to delati, da se ustanove deželne podpore za napravo strelnih postaj. Streljanje samo odslej ne bode več tako drago, kakor je bilo doslej. Veleslavni deželni odbor je namreč izposloval pri visokem c. kr. vojnem ministerstvu na Dunaju, da je dovolilo onim občinam ali posameznim posestnikom, ki se bavijo s streljanjem proti toči, oddajati smodnik po znižani ceni 38 kr. za kilogram, ali po 10 gold. 12 $\frac{1}{2}$ kr. za zaboječek 25 kilogramov. To je objavil veleslavni deželni odbor z okrožnico št. 8692 s 5. dne avgusta t. l. vsem županstvom na Kranjskem. Gledé nabijanja topičov je v tej okrožnici rečeno, da se smodnik zatlači s popirjem, in nanj zabije še stolčene opeke ali pa košček lesa. No, kdor ima topiče od tvrde Pehani, Lorber in dr. v Žalcu na Štajerskem, naj jih nabija priprosto, kar tako le. V prašnico topiča naj vtakne košček vžigalne vrvice (10 centimetrov je zadošča), v topič naj strese merico smodnika, in vrhu smodnika naj zabije 10 centimetrov dolg lesen zamašek, kateri mora biti ravno tako debel, kakor je ustje topiča. Tako se nabija najhitreje — in to je ravno potrebno — nevarnosti ni pri tem nikake, pokanje pa je čudovito silno. Zamašek mora biti iz mehkega lesa.

Uredba kmetijskih šol.

I.

V sestavku „Prva izobrazba kmetskega stanu“, priobčenem v 14. številki letošnjega „Kmetovalca“, se je poudarjala velika važnost kmetijskih šol za povzdigo kmetijstva. Ker so kmetijske šole zares prevelikega pomena za napredek kmetijstva in za zboljšanje gmotnega stanja kmetovalcev — kakor nam to najlepše dokazuje napredna Češka, ki ima sedaj že 41 kmetijskih šol — in ker se je v dotičnem sestavku omenila tudi uravnava takih zavodov, o kateri se je pa dosedaj še malo slišalo, utegne marsikoga zanimati, ako spregovorimo nekoliko več o uredbi in delovanju kmetijskih šol. Treba je, da se nekoliko poučimo tudi o tem, kako so kmetijske šole sploh urejene, in na kaj se je ozirati pri uredbi takih šol, da postane njih delovanje kolikor mogoče uspešno in koristno.

Pred vsem se nam zdi potrebno naglašati, da se je kmetijsko šolstvo jelo razvijati šele v zadnjih desetletjih in da vsled tega še ne stoji na višku svoje popolnosti. Marsikje so se morali taki zavodi že temeljito preurediti, marsikje se pa še bodo, da bodo zadoščali zahtevam sedanjega napredka, po drugi strani pa dejanskim potrebam. Pa pustimo to za danes!

Če si nekoliko bliže ogledamo nižje kmetijske šole, vidimo, da so različno urejene. Dasi imajo skoraj vse enak smoter, vendar je razlika včasih dokaj velika. Ta razlika se kaže najprej v tem, po koliko časa traja pouk na šoli, dalje pa zlasti v tem, ali se polaga na šoli večja važnost na teoretični ali na praktični pouk. Dandanes imamo eno-, dve- in triletne kmetijske šole. Najbolj razširjene so kmetijske šole z dveletnim poukom, ker so te po dosedanjih izkušnjah še najbolj prikladne. Enoletnih kmetijskih šol je prav malo. Prav za prav imamo samo dve, in sicer na Nižje-Avstrijskem. Res je to, da se z enoletnim poukom — kakeršen je sedaj v navadi pri gospodinjskih šolah — močno zljajša obisk kmetijskih šol, ker oče lože zmaguje stroške za enoletno šolanje svojega sina in ker ga tudi lože pogreša eno samo leto kakor pa dve leti; vendar se take šole zato manj priporočajo, ker ni mogoče, da bi se vsa potrebna učna tvarina dobro obdelala v enem letu.

Imamo pa tudi kmetijske šole, kjer traja pouk po tri leta. Za vzgled navajam na pr. štajerske šole v Mariboru in v Grottenhofu, kjer se gojenci tudi po tri leta učijo. Prvo leto je pa pač le nekak pripravljaven tečaj in namenjen le za take učence, ki so pri vstopu v šolo premalo usposobljeni za uspešen pouk v prirodnoznanjskih in strokovnih predmetih. Zato se prvo leto poučujejo poglavitno v ljudsko-šolskih predmetih, dočim se strokovni pouk vrši še le v drugem in tretjem letu. Da se na takih zavodih dosežajo lepši uspehi pri teoretičnem pouku, je očitvidno. Zato so pa take šole tudi dražje v vsakem oziru.

Druga važna razlika obstoja pri kmetijskih šolah v tem, da polagajo nekatere večjo pozornost na teoretični pouk, druge na praktični pouk, zopet druge pa skušajo vzdrževati nekako ravnotežje v tem oziru in polagajo ravno tako važnost na pouk v šoli kakor na pouk zunaj v praksi. Zaradi tega delimo kmetijske šole tudi v teoretično-praktične kmetijske šole, v praktično-teoretične kmetijske šole in v praktične ali manuelne kmetijske šole. Vsaka izmed teh utegne uspešno delovati, ako je potrebam primerno urejena. Naša kmetijska šola na Grmu je po svoji uredbi dveletna, in sicer praktično-teoretična kmetijska šola, ker mora v obeh letih polagati največjo važnost tudi na praktično šolanje svojih gojencev.

Kot nekako posebno vrsto takih šol moramo pri tej priliki omeniti še specialne šole, na katerih se poučujejo bolj intenzivno le nekatere gospodarske panoge. Tako šole smo imeli prej na Slapu pri Vipavi, znano pod imenom „vinarska in sadjarska šola“. V ti šoli se je poučevalo izmed strokovnih predmetov posebno vinstvo in sadjarstvo. Specialno šolo imamo sedaj na Kranjskem le še za gozdarstvo, in sicer v Idriji, kjer je pa učni jezik nemški.

Vse dosedaj našete vrste kmetijskih šol so združene s kmetijo, ki je potrebna, da se na nji vrši praktični pouk učencev.

V vrsto nižjih kmetijskih šol spadajo končno tudi še zimske kmetijske šole, ki pa po navadi nimajo nič kmetije. Na teh šolah traja pouk 2 leti, a le v zimskem času. Čez poletje so učenci doma, učitelji

zavoda pa hodijo po deželi in prirejajo popotna predavanja. Največ takih šol imamo na Češkem, namreč 25. Tudi nemška šola v Celovcu na Koroškem je tako urejena. Zimske šole so po navadi dobro obiskane. Umestne so pa le v takih krajih, kjer je treba poglobljevati le še duševnega dela, da kmetijstvo napreduje.

Za vse te dosedaj našete raznovrstne kmetijske šole je izdalo visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo potrebna navodila in določila, po katerih se morajo urejati. Ono je izdalo tudi že o svojem času potrebne učne načrte, po katerih je uravnati šolski pouk. Kljub vsemu temu pa ni najti morda nikjer toliko in takih razlik glede uredbe, učnih načrtov itd., kakor ravno pri kmetijskem šolstvu. Niti dva zavoda nista enako urejena, dasi se enako glasita in imata enak statut in program. Najbolj enotno urejene so kmetijske šole na Moravskem, a ta preuredba se je zvršila šele letos. Glavni vzrok različni uredbi in različnim odnošajem na kmetijskih šolah so — na kratko ročeno — različne razmere, v katerih delujejo. Različna sredstva, različno velika posestva, različne gospodarske razmere, različno število učnih pripomočkov, različna sposobnost in število delujočih sil itd. itd. vse to vpliva tudi na različno delovanje takih šol.

Od tod pa prihaja, da delujejo take šole tudi z različnim uspehom. V obče moramo trditi po dosedanjih izkušnjah, da delujejo najbolj uspešno tisti zavodi, ki so razmeram in potrebam svoje dežele oziroma pokrajine primerno urejeni, ki so zadostno podprti in kateri ne delujejo le navznotraj, to je samo za šolo kot tako, ampak tudi navzven. Najprej je vsekako treba, da je šola sama na sebi po pravih načelih uzorno urejena. To je prvi pogoj za uspešno njeno delovanje. Takisto važno in potrebno za ugled šole pa je tudi to, da kaže v svojih prirejkah in gospodarskih pridelkih celi okolici sad svojega uspešnega delovanja, da skrbi ob vsaki priliki tudi za pouk odrastlih gospodarjev, da prireja poučne tečaje itd. Ravno to delovanje je pridobilo raznim kmetijskim šolam dosedaj še največ zaupanja od strani kmetovalcev. Nailepši dokaz za to nam je tolikokrat že imenovana šola v Št. Mihelu na Tirolskem, ki, zadostno podprta, deluje na vse strani in dosega najlepše uspehe. In to bi morali v čislh imeti tudi drugod.

(Dalje prihodnjič.)

O zlaganju zemljišč.

(Konec.)

Posebne važnosti je paragraf 80., ki določa, kako se mora vgotoviti, oziroma ocenjevati vrednost vsakere parcele.

Zvedenci morajo najprej sestaviti poseben razredni črtež o dobroti ali vrednosti sleharne parcele; potem določijo čisti prihodek sleharne parcele.

Vender se ne smejo jemati v poštev pri ocenjevanju zemljišč:

Slučajna zanemarjenost zadostnega gnojenja, prav tako ne obilna gnojitev, vsled ktere je v zadnjem letu dotična zemlja posebno bogato rodila; tudi na travniku ali ob njivah posamezno stoječa drevesa se morajo na svojo vrednost posebej ceniti, svet pa se oceni kot tak sam zase po svoji kakovosti, legi itd.

V posebnem zapisniku morajo biti navedeni vsi vzroki, zaradi katerih se je vsakera parcela cenila više ali niže. Ti zapisniki morajo skozi 14 dnij ležati razpoloženi na javni ogled vsem interesentom, da more vsak-

teri presoditi ali so vse parcele pravilno bile vcenjene.

Vsakemu udeležencu pa se mora priposlati na njegovo zemljišče odpadajoča izjava vcenitve.

Proti tej vcenitvi je dopusten priziv, ktereга mora lokalni komisar rešiti na licu mesta vpricho dotičnega gospodarja, da more ta dati svoja pojasnila proti navedbam dotičnih cenilcev.

Ko je določen posestni stan, se prične določitev, kateri kosi komasiranega sveta naj se posameznikom pridele za bodočnost.

Paragraf 93 določa, da se sme za slučaj, ko bi ne bilo mogoče komu povsem odmeriti njemu pripadajočega sveta, dotični primanjkljaj poravnati v denarju.

Navedel sem že, da se parcele cenijo le po svoji vsebini, kakovosti, brez ozira na to, da na njej raste kako drevo. Po tem paragrafu ima oni, ki je dobil tako parcelo, dolžnost, odškodovati prejšnjega lastnika v denarjih za drevje, ki se nahaja na parceli; in ako se ne moreta poravnati in dogovoriti sama, pa zvedenci cenijo vrednost dotičnih drevov, in mora ta prejšnjemu lastniku toliko plačati, kolikor so cenilci odločili kot vrednost dotičnega drevja.

To osobito velja za mlad les, ktereга posekati bi bila gospodarska škoda. Če je pa drevje že dorastlo, n. pr. stari hrasti, ki se nahajajo po travnikih, in se dotičnika ne moreta poravnati, pa ima prejšnji lastnik pravico, posekati drevje in spraviti z zemljišča.

Ko je komasacijski načrt dogotovljen, se mora razpoložiti v dotični občini skozi 30 dnij na javni ogled, lokalni komisar pa mora ob enem s količi vidno zaznamovati novo oddeljene kose, ktere dobodo udeleženci. Udeležencem je dan obrok 45 dnij, da se morejo proti taki pridelitvi pritožiti na dež. komisijo.

Ako proti načrtu ni pritožb, se vrši končno veljavno glasovanje vseh udeležencev, in le če se večina posestnikov zemljišč izreče za načrt, obvelja in se potem končno veljavno zvrši. Po tem paragrafu (101.) je pač skrbno varovano, da se ne more goditi krivica nikomur. To glasovanje pa se mora vršiti strogo zakonito in mora lokalni komisar sleharnega udeleženca pismeno povabiti k glasovanju.

Po § 107. odloča končno deželna komisija o dopustnosti komasacije. Proti tej razsodbi pa priziv dalje ni dopusten.

Umesten je § 109. ki določa, kako naj se ravna, ako je kako zemljišče, ktero se je komasiralo, predno ga je novi posestnik vzel v last, n. pr. opustošila ali vsaj dokaj poškodovala kaka uima. Osobito v hribovskih legah, ki so strme, se neredkokrat pripeti, da pri hudih nalivih, velikem deževju, vso gornjo dobro prst voda odnese in odpere.

Prav tako more vsled hudournikov trpeti kak travnik, na ktereга narastli potok nenese polno nasipine, gramoza, peska ali blata. V takem slučaju more nov lastnik v obroku 60 dnij po odkazu novega zemljišča, ktero je v teh 60 dneih trpelo po uimi, zahtevati od prejšnjega lastnika odškodnine ali v denarju ali, če je dopustno, v zemlji, da mu ta, ako je slučajno mejaš, odstopi del zemlje.

Prav tako more lastnik kakega zemljišča, ki je vsled pomote v računanju ali odmerjenju dobil premalo sveta, sploh ni prejel vse pripadajoče mu pravice, tekom enega leta zahtevati, da se mu škoda povrne. To določilo je velike koristi, ker se pogostoma pripete pomote v računanju, pa tudi v odmerjanju.

Istotako je modro sestavljen § 110., ki določa, kako je ravnati, ako se v dobi od odobrenja komasacij-

skega načrta in izvršitve zgrade po vplivu uim, povodnij, plazov itd. tolike premembe, da se ne more več trditi, da so vsi novi deli enako veljavni; potem mora deželna komisija pregledati celi operat, in če ni mogoče uravnati ga tako, da je vsem pravičen, ga povsem zavreči.

Ker je zastopnik visokega kmetijskega ministerstva izjavil, da bo za prva leta zadoščal med vlado in deželo dogovorjeni letni deželni predujem 20 tisoč, ki se sedaj izplačuje za razdelitev skupnih pašnikov in zemljišč, ker je obljubil, da bo za začetek zdatno s subvencijami podpiral občine, ki se bodo odločile za zložitve zemljišč, ker je le tedaj upati, da se bodo take operacije vršile, ko se dotični gospodarji sporazumejo med seboj o koristi zložitve, se je enketa izrekla za zakon. Želeti je le, da se naši kmetovalci o tem posvetujejo in izreko, da bo mogoče deželnemu zboru v smislu želj kmetovalcev zakon tako uravnati da bo v občno korist kmetijstva.

C e n i k

kmetijsko-kemijskega preskušališča c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

A. Splošne določbe.

1.) Preskušališče pojasnjuje kmetijsko-tehniške zadeve ter preiskuje in preskuša reči iz kmetijstva in kmetijskega obrta, posebno one s Kranjskega. — O izidu preskušanj daje uradna potrdila (certifikate).

2.) Na vprašanja odgovarja preskušališče navadno brezplačno, ako za to ni treba posebnih preiskav; za obširna strokovna pojasnila, za ktera je treba daljnih pozvedovanj, zaračunja zmerno pristojbino, o čemer pa vselej vprašalca prej obvesti.

3.) Preskušališče pa more preskušnje — tudi večje — izvrševati brezplačno, ako so splošno važne ali koristne in poučne za zavod. Treba pa se je v takem slučaju že naprej dogovoriti s preskušališčem.

4.) Ako se pristojbine za preskušnje ne določijo preskušališču že naprej, povzame jih na pošti, kadar odpošlje poročilo o izidu preskušnje.

5.) Ako kaka tvrdka ali kak zasebnik večkrat želi preskušeni, lahko se zaradi pristojbin posebej pogodi s preskušališčem.

6.) Posebno pogodbo o plačevanju pristojbin za določen čas lahko sklene taka tvrdka, ki svoje blago, oziroma izdelke (umetna gnojila, močna krmila, semena i. t. d.), sploh prepušča v prigled (kontrolno) preskušališču, ali pa za ožji prodajni okoliš (Kranjsko). Blago, kupljeno pri kaki prigljudni (kontrolni) tvrdki, preišče ali preskusi preskušališče brezplačno, ako je kupec blagu vzel poskušnjo pravilno (po predpisu) ter je s tem, da je poskušnji priložil trgovčevo jamstvenico (jamstveni list), dokazal, da je blago res kupil pri kaki prigljudni tvrdki.

7.) Reči, ki se pošljejo preskušališču, je treba primerno zaviti (oziroma tudi vložiti v primerne posode) ter jih tako doposlati, da preskušališče nima izdatkov za poštino. Vsake reči naj se določijo toliko, kolikor je navedeno v ceniku.

8.) Ostanek preskušene snovi se uradno zaprt hrani pol leta, ako ga je sploh mogoče hraniti. Preskušališče jamči za pravilnost preskušnje le glede na ta ostanek. Ako kdo preskušnji ugovarja, izvrši preskušališče drugo preskušnjo brezplačno.

9.) Potrdila, ktera daje preskušališče, kažejo vselej

le kakovost doposlane poskušnje, zato nikdar ne dajo po roštva, da je vse blago tako, kakršna je bila poskušnja.

10.) Da se za zajamčeno blago vzame poskušnja tako pravilno, da se pravilnost tudi sodno ne da ovreči, mora skrbeti pošiljalec; preskušališče pa v potrdilu navede označenje poskušenj in napis pečatov, ako ga je mogoče brati, ter potrdi, ali je bil pečat cel ali ne, ako se je to brezdvomno določilo.

11.) V pismu, ktero se priloži pošiljatelj na preskušališče, je treba natančno navesti, v koliko naj se blago preišče ali preskusi in kaj naj preskušališče pojasni ali potrdi; zato je treba navesti vse razmere in okoliščine, ki bi utegnile olajšati odgovor (pojasnilo). Na ta način je mnogokrat mogoče, preskušnjo izvršiti bolj priprosto in ceneje.

12.) Ako pošiljalec želi, da se izvrše samo nekatere preskušnje, mora to v pismu posebej povedati in preskušnje natančno označiti, sicer preskušališče poslano poskušnjo preskusi v toliko, kolikor se mu zdi potrebno, da more dati potrebnih pojasnil.

13.) Ako je treba v kakem kraju zunaj preskušališča kaj ogledati ali preiskati, stori to kak uradnik preskušališča, ako mu je mogoče, ter dobi za to dnevnice in potnino; za preiskavo ali preskušnjo je treba plačati pristojbine, določene v ceniku.

14.) Vse doposlane poskušnje se preskusijo kar le mogoče kmalu. Ako kakega dela ni mogoče hitro izvršiti ali na kako vprašanje ne kmalu odgovoriti, sporoči se to pošiljalcu takoj.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 125. Kako naj ravnam, da konjem odpravim mehurje na nogah? (A. B. v L.)

Odgovor: Mehurji nastanejo, če se koža, ki obdaja člene in kite, napolni s sklepno sluzo. To prihaja od presilnega dela, od udarcev i. t. d. Čim dalj časa konj v hlevu stoji in čim bolj mehkužno je vzrejen, tem bolj je podvržen ti bolezni. Mehurji so ob pričetku navadno vnetljivi in boleči ter niso nevarni, pač pa konju kaze lepoto in mu zmanjšujejo vrednost. Nove, vnetljive in boleče mehurje izpirajte prav pridno z mrzlo vodo; zastarele, neboleče mehurje pa pustite pri miru, ker konja ne nadlegujejo.

Vprašanje 126. Nekteri trdijo, da so trte, cepljene na rup. montikola, nerodovitne in da ta podloga cepljena zgubi svojo močno rast, in sicer v vsakem svetu. Ali je to res? (Fr. N. na S.)

Odgovor: Na rup montikolo cepljene trte navadno res ne rade tako, kakor cepljene na rup. portalis, vendar se ta razlika ne opaža povsodi. V nekterih krajih imajo celo nasprotno izkušnje. Bujne rasti pa montikola ne izgubi, če raste v njej prikladni zemlji; ktera zemlja ji je prikladna, to morajo pa dognati še le skušnje.

Vprašanje 127. Imam vodnjak, v katerem je studenec; v vodi se je pa zaredilo polno živih nitij, zato bi rad vedel, ali je ta voda nezdrava in kako jo je mogoče očistiti? (N. N. v T.)

Odgovor: Da se so v vodi zaredile niti, prihaja od tod, ker se je v vodnjaku nabralo mnogo organskih snovij, ktere so povod tej prikazni. Če taka voda tudi ni naravnost škodljiva, vendar ni koristna. Osnažite dobro vodnjak vsega blata, mahu, i. t. d. ter obesite potem v vodo kos kamene soli, in sicer zavite v vrečico, da se počasi topi. Sol prepreči v očiščenem vodnjaku tvorjenje nitij.

Gospodarske novice.

* **Dolg za modro galico nujno prosimo poravnati do 8. septembra, ker je družba kupnino morala takoj plačati in ji sedaj denarja primanjkuje. Izjavljamo, da po 8. septembru vse zaostale zneske pobereimo potom poštnega povzetja ter bomo prisiljeni od 15. septembra naprej sodnijsko iztirjevati tiste dolgove, ki ne bodo po poštnem povzetju poravnani.**

* **Nakupovanje konj za c. in kr. vojno se bo vršilo ob priliki premovanja konj v Šentjerneju 5. dne septembra dopoldne, na kar opozarjamo dolenjske konjerejce.**

* **Umetna gnojila.** Ker nam naročila na kajnit in Tomasovo žlindro dohajajo v izredno velikem številu in je uže sedaj naročenih skoraj 50 vagonov teh gnojil, opozarjamo vse one, kateri mislijo naročiti umetnih gnojil, t. j. kajnita in Tomasove žlindre, za letšnjo jesensko gnojenje, naj to kmalu store. Opozarjamo pa vse naročnike, kakor tudi čast. načelnikštva naših podružnic, da bo treba umetna gnojila **takoj** ob prejemu plačati, ker mora družba ravno isto storiti, oziroma mora še celó kajnit naprej plačati. Naročilom na umetna gnojila je treba pridejati tudi nekaj are. —

* **Slušateljem živinozdravništva!** Deželnemu odboru kranjskemu je rektorat živinozdravniške visoke šole v Lvovu prijavil pogoje za sprejem dijakov v ta zavod, na kterega se prav posebno opozarjajo abiturijenti in stariši slovenski. Kdor hoče z letom 1898/99. vstopiti kot reden slušatelj, mora dokazati, da je na kaki tuzemski srednji šoli (gimnaziji ali realki) z dobrim uspehom prebil zrelostno skušnjo. Izjemoma dovoljuje c. kr. naučno ministerstvo vstop tudi kandidatom, ki so dovršili kako srednjo kmetijsko šolo ter tamkaj dobili zrelostno spričevalo. Vpisovanje se vrši od 1. do 8. dne oktobra t. l. Učna doba je določena na 4 leta ali 8 semestrov. Predavanja so poljska, vendar so profesorji zmožni tudi drugih slovanskih jezikov, tako da se dijak pri izpitu lahko poslužuje tudi materinščine. Zavod — edini v naši monarhiji s slovanskim jezikom, kar slušateljem slovanskih narodnostij gotovo zelo olajšuje učenje živinozdravništva — ima na razpolaganje veliko materijala, konj, goveje živine in drugih domačih živalij. Življenske razmere v Lvovu so jako ugodne.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Konec.)

Podružnica v Rovtah nad Logatcem je predlagala, naj se odpravi pristopnina po 2 glđ. za ude, ki se hočejo vpisati v kterosibodi podružnico c. kr. kmetijske družbe. Zastopnik podružnice, gospod notar Gruntar, je rekel, da bi družba na ta način pridobila lepo število novih udov, a korist od tega bi imelo naše kmetijstvo, ki bi se gotovo znatno zboljšalo. Deficit, ki bi utegnil vsled tega nastati v družbeni blagajni, naj bi pomagali pokriti država in dežela. Gosp. posestnik Zadnikar in učitelj Pogačnik sta podpirala predlog, češ naj se tudi manjšim posestnikom omogoči, da pristopijo družbi. Gosp. učitelj Likozar je opozarjal, da je proračun za prihodnje leto že odobren in da je torej nemogoče, letos ta predlog uvaževati. Gosp. ravnatelj Pirc je povdarjal, da si bo družba le s koristnim in uspešnim delovanjem pridobivala ude in da je kmetijska družba kranjska edina, ki od svojih udov ne išče nikake koristi. Družba je dobila lani udnine 4023 glđ., naročnine za »Kmetovalca« 1321 glđ., torej skupaj 5344 glđ. dohodkov, a trošek za »Kmetovalca« je znašal 4913 glđ. in je bilo torej le 431 glđ. dohodka. Družba sprejemnine

ne more pogrešati, in govornik je z ozirom na to predlagal, naj se čez predlog podružnice Rovte preide na dnevni red. Pri glasovanju je obveljal predlog gosp. ravnatelja Pirca.

Podružnica na Bledu je predlagala, naj bi se naprosil deželni odbor za nagrade onim posestnikom, ki vzdržujejo bike plemenjake, češ da bi se na ta način najlažlje odpomoglo pomanjkanju plemenskih bikov. Dalje je predlagala ta podružnica, naj bi se uvedli na Bledu živinski semnji 1. dne maja in 29. septembra vsakega leta. Gosp. ravnatelj Pirc je pripomnil, da imamo v deželi okoli 1500 bikov plemenjakov, in če se dovoli za vsakega le 10 glđ. nagrade, znašalo bi to na leto 15.000 glđ. Da bi deželni odbor tako vsoto dovolil, na to pač ni misliti, in treba je torej v prvi vrsti skrbeti za to, da se dotični zakon primerno popravi. Gosp. Počivalnik je nasvetoval, naj bi družba lepe bike in mrjasce kupovala le v domači deželi. Gosp. podpredsednik Povše je omenjal, da mora biti živina čistokrvna in sposobna za pleme, potem jo bo deželni odbor gotovo rad doma kupoval. Zakon o zboljšanju živinoreje se mora spremeniti v tem zmislu, da se boode strožje postopalo pri licencovanju bikov. Ravnatelj Pirc je opetovano povdarjal, naj zakon od županov zahteva zadostno število bikov plemenjakov. Za nakup bikov naj bi se porabila taksa za živinske potne liste. S tem dohodkom bi se lahko precej doseglo. Tako že postopajo občine Krško, Žužemberk itd., a uspeh je ugoden.

Podružnici na Bledu in v Gorjah sta predlagali: Z ozirom na to, da hrvatska vlada kupuje govejo živino na Gorenjskem, naj bi se kmetom naznanil kraj in čas prihoda dotičnega zastopnika, da bi se več živine prignalo na določeni kraj. Družbeni ravnatelj gosp. Pirc je nasvetoval, naj se preide čez ta predlog na dnevni red, ker se je z zastopnikom hrvatske vlade gosp. dr. Kristofom že potrebno dogovorilo glede krajev, kamor naj se živina pripelje na ogled. Gosp. učitelj Česnik je opozarjal na nevarnost, ki utegne nastati za pingavsko pasmo, ki se ni dosti razširjena, da bi se prodajala izven dežele. Naj se torej poskrbi, da se naši živinoreji ne zgodi kaka škoda. Ko je še gosp. ravnatelj Pirc omenil, da more le ugodno vplivati na našo živinorejo, če hodi zastopnik hrvatske vlade k nam kupovat živino, bila je debata končana. Predlog gori omenjenih podružnic pri glasovanju ni obveljal.

Podružnica v Čatežu je prosila, naj bi kmetijska družba delovala na to, da dobi novo osnovana trtnica v Čatežu potrebno ograjo. Ta trtnica je velikega pomena, ker bo morala prej ali slej z ameriškimi trtami oskrbovati župnije Čatež, Primskovo, Mirno, Sv. Križ in Trebnje. Nadalje naj bi kmetijska družba delovala na to, da vsaj vinograjski okraj dobe brezplačno nekaj možnarjev za streljanje proti toči. — Ta prošnja se je odstopila deželnemu odboru.

Podružnica v Litiji je predlagala, naj bi se pre naredil zakon glede komisij pri licencovanju bikov. Te komisije so predrage itd. Gosp. podpredsednik Povše je pojasnil, da je deželni odbor že odposlal vladi premembo dotičnih določil ter nasvetoval vladi, naj bi bil v komisiji kot voditelj okrajni živinozdravnik, kak umen živinorejec kot odposlanec deželnega odbora in župan ali njega namestnik za vsako občino. O tej premembi se bode v deželnem zboru sklepalo menda že v prihodnjem zasedanju.

Podružnica v Vipavi je nasvetovala, naj bi se za manj premožne posestnike zopet vpeljale majhne nagrade za uzorno obdelovanje vinogradov namesto brezobrestnega desetletnega posojila. Take majhne nagrade bi bolj vzpodbujale manjše posestnike k pridnemu obdelovanju, kakor brezobrestno posojilo. Gosp. podpredsednik Povše je rekel, da se take nagrade niso obnesle. V to določena vsota je bila razmeroma nizka, a prošnji je dohajalo na stotine. Deželni odbor je bil v največji zadregi, komu naj dovoli neznatno darilo, ki navadno ni prav nič zaleglo. Bolje bi torej bilo, če bi se denar porabil za podporo trtnicam.

Ista podružnica je nadalje predlagala, naj bi družba pro-

dajala žveplo, ker nekteri trgovci prodajajo slabo blago. Predlog je obveljal brez ugovora, isto tako tudi predlog, naj bi družba delovala na to, da se odpravi prodaja raznih praškov proti živinjskim boleznim, ker je kupovalec večinoma opeharjen. Isto tako je obveljal nasvet, naj bi se podružnicam določil delokrog glede udov, da ne bode mogoče udom onega kraja, v katerem je podružnica, pristopiti k tuji podružnici iz same animozitete do predsednika ali kakega odbornika.

Podružnica na Slapu je predlagala, naj bi kmetijska družba delovala na to, da se čim prej podaljša železnična proga od Ustja do Postojne. Prošnja se izroči na merodajno mesto.

Podružnica v Zgornjem Tuhinju je nasvetovala, naj kmetijska družba deluje na to, da se pri cenitvah škoda po uimi vselej natančno in hitro pregleda. Predlog se naznani c. kr. deželni vladi. O nadaljnjem predlogu iste podružnice, naj bi se posestniki, ki imajo ob poljskih mejah drevesa brez koristi (gabre itd.) v škodo mejašem, prisilili, da ta drevesa posekajo, se je prešlo na dnevni red.

Podružnica v Studenem je predlagala, naj bi se zakon glede vzdrževanja občinskih potov spremenil tako, da bi se ta pota lože in bolje popravljala. Predlog se odstopi deželnemu odboru, da se eventualno nanj ozira pri kaki noveli omenjenega zakona.

S tem je bil dnevni red končan. Gosp. družbeni predsednik cesarski svetnik Murnik je zahvalil navzoče zborovalce za obilno udeležbo ter je izrazil željo, naj bi na današnjem občnem zboru storjeni sklepi koristili našemu kmetijstvu. Končno je zahvalil družbeni predsednik katoliško družbo, da je lepo svojo dvorano prepustila za občni zbor, ter je potem ob pol 2. uri popoldne zaključil občni zbor.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori prvi tečaj gospodinjske šole, kateri bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki bo pod vodstvom čč gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod bo v posebnem, novo zidanem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, kateri bo slovenski in brezplačen, bo zavzemal poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ktere mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se bo pa poučevalo teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu i. t. d. Gojenke se bodo isto tako vežbale v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenka, ktera bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvitljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 14 gld., ali za cel tečaj 168 gld. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čravljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10–12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbijo v zavodu proti plačilu; ako ima ktera več obleke, sme jo prinesiti s seboj).

Deklice, ktere hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

- 1.) dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih, se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
- 2.) znati čitati, pisati in računati;
- 3.) predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;

4.) predložiti obvezno pismo starišev ali varuha, da plačajo vse stroške;

5.) zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo starišev, oziroma varuha, naj se pošlje

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se sprejmo v gospodinjsko šolo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; ako pa bo v šoli prostora, sprejemale se bodo tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske

v Ljubljani, 31. julija 1898.

Ivan Murnik s. r.,
predsednik.

Gustav Piro s. r.,
tajnik.

Razglas

o oddaji umetnih gnojil (Tómasove žlindre in kajnita) jeseni leta 1898.

Podpisana družba bo jeseni t. l. (meseca septembra in oktobra) oddajala umetna gnojila, in sicer Tómasovo žlindro ter kajnit pod poslednjimi pogoji:

1.) Cena obema gnojiloma je 2 gld. 60 kr. za 100 kg.
2.) Ta cena velja le za družbene ude in le toliko časa, dokler je kaj po znižani ceni kupljene zaloge. Zaradi tega se priporoča, naročila kmalu naznaniti.

3.) Ker ima družba izključno zalogo Tómasove žlindre za Kranjsko, oddaja to gnojilo tudi neudom, in sicer po tvorniški ceni s priračunjenjem vozarine in skladiščnih stroškov. Če se naroči cel vagon, odpadejo skladiščni troški, t. j. dovažanje v skladišče iz kolodvora in nazaj.

4.) Umetna gnojila se oddajajo le v celih vrečah po 100 kg.

5.) Naročilom je treba pridejati aro, ostanek se pa povzame, ako ni drugačnega dogovora.

6.) Ker je kajnit sol, ktero oddaja kmetijska družba s posebnim dovoljenjem c. kr. finančnega ministerstva, in ker vsak naročnik mora po predpisih tega ministerstva izreči, da bo rabil kajnit le za gnojitev, in sicer za se, in da ne kupčuje s soljo, zato mora vsak prejemnik podpisati od finančnega erara predpisano izrecilo. Ker nadalje družba dopušlje kajnit še le tedaj, ko je od nje doposlano izrecilo podpisano, zato se naročnik pozivljejo, naj pravočasno naroče kajnit, da se izvršitev naročil zaradi podpisovanja izrecil ne zakasni. Družabniki iz drugih dežel, ki naroče kajnit, morajo izrecilo dati potrditi kmetijski družbi svoje dežele.

Št. 10.705.

Razglas.

Iz poročil o doslej opazovanem nastopu perutninske kolere (perutninskega tifoida) med domačo perutnino je visoko c. kr. ministerstvo za notranje stvari posnelo, da se je ta uničujoča kuga začela najprej med *importirano* (od zunaj k nam pripeljano) perutnino in da je v tem oziru zlasti *importirano rusko* in *italijansko* perutnino vzeti v poštev.

Ker je skupni uvoz vsakovrstne žive perutnine v avstrijsko-ogersko carinsko ozemlje 1897. l. znašal 38 027 m. c. v tržni vrednosti 2,281.620 gld., naš izvoz pa je dosegel 90.427 m. c. v tržni vrednosti 7,009.519 gld., se sme reči, da bi bilo našemu poljedelskemu prebivalstvu pri primernem izpodbujanju in pojasnjevanju mogoče, da bi se ob izdatnejši reji perutnine, ki se pod vsakimi okoliščinami in razmerami dobro izplača, oprostilo v gospodarskem kakor tudi v zdravstvenem oziru tako nevarnega uvažanja perutnine in da bi vrhutega tudi večjo pazljivost obračalo na izvažanje jajec, beljakov in rumenjakov, ktero izvažanje se je pre-

teklo leto povzdignilo že na 946.992 m. c. v vrednosti 43.977.163 gld., dočim je njih uvoz znašal samo 371.668 m. c. v vrednosti 13.309.498 gld., zlasti ker je nemška država za perutnino kakor za jajca najvažnejše prodajalščice in ker morejo rejo perutnine tudi najmanjši gospodarji s komaj znatno glavnicno začetni in razširiti.

Perutninska kolera je nalezljiva bolezen, ki se loti vsake perutnine, zlasti kokošij, gosij in rac, ter jih navadno pomori. Nalezje se največkrat s prikupljeno tujo perutnino ali z mihovino crknjene perutnine in z odpadki (s krvjo, s črevami, s perjem) zaklane perutnine itd. Naposled mora zdrava perutnina naleziti perutninsko kolero tudi s tem, če se žene na ceste in travnike ali potoke, po katerih je hodila poprej bolna perutnina.

Da je perutnina nalezila bolezen, to se pozna najprej na tem, da je nekaj kar hipoma pogine. Kokoši, gosje in race poginejo večkrat, ne da bi se poprej opazila na njih kakšna očitna bolezen. Pri natančnejšem preiskovanju je pa po nastopu prvih smrtnih slučajev opaziti, da so nekatere živali medle in žalostne, da nosijo koš, da ne teje jesti in da imajo smrdečo drisko. Njih govno je najprej kakor močnik in belorumene barve, pozneje postane slizasto, vodeno in zelenkasto.

Bolezen se hitro širi med perutnino, ki jo je nalezla.

Priporočja se zatorej v ta namen, da se ta nevarna bolezen ne zanese med perutnino, najprej, da se je kolikor moči ogibati nakupovanja importirane ali od potujočih prodajalcev prodajane perutnine, da se pa iz zgoraj povedanih gospodarskih vzrokov vsa časa primerna pazljivost obrne na to, da se bode perutnina izdatne redila in da se bode pitana perutnina in jajca itd. v denar spravljala po potu združnega združevanja.

Da se eventualno zanesena perutninska kolera (perutninski tifoid) ne razširi in da se izlatno ustavi, je že v interesu gospodarjev samih, da že takoj prvo opaženo sumnivo bolezen ali smrt med perutnino kakega dvorca naznanijo občinskemu predstojništvu, da še zdrave živali popolnoma ločijo od že obolelih in da eno ali več crknjenih živalij v neprepustni posodi brez stroškov pošljejo c. kr. okrajnemu živinozdravniku, da dožene smrtni vzrok.

Kadar c. kr. okrajni živinozdravnik dožene, da je nastopila perutninska kuga, tedaj se mora takoj še zdrava perutnina dotičnega dvorca tako dobro spraviti, da se nič več ne dotakne javnih potij, vodá in kulturnih zemljišč; ogibati se je od prodajanja perutnine v živem ali mrtvem stanju in skrbno je paziti na to, da se crknjene ali usmrčene živali, ne da bi se jim odvzeli posamezni deli, najprimerneje sežgo ali pa na občinskem mrhovišču v najmanj pol metra globoki jami z ugašenim apnom posujejo in zakopljejo.

Govno, ostanke od piče in druge odpadke je treba vsak dan dobro pomesti in sežgati, ali dobro z ugašenim apnom zmešati in v dobro zaprti jami zbrati.

Je li v kakšnem okuženem dvorcu poginila ali bila usmrčena vsa perutnina in se li v teku 10 dnij ni pripetil noben nadaljni bolezenski slučaj, tedaj se sme misliti, da je kuga popolnoma ponehala, in potem je nujno potrebno, da se vsi prostori, vrata, okna, stene, grede, posode za pičo in pitje in tla, s katerimi je prišla perutnina v dotiko, korenito počistijo, z vročim lugom pomijejo in, ko se posuše, z apnenim beležem prebelijo.

Kadar so tla prepustna, naj se zgornja plast zemlje postrga, z nugašenim apnom posuje in zakopje.

Jama, v katero se zbira ta nesnaga, se mora naposled zasuti z zemljo in trdno potlačiti.

Kadar se med perutnino, ki jo prodajajo potujoči prodajalci, opazi ali sumi perutninska kuga, je treba ravno tako postopati.

V posebno važnih slučajih ni nobenega zadržka, da politično okrajno glavarstvo odpošlje uradnega živinozdravnika na državne stroške, da konstatira in ukrene primerne odredbe, da se zatara kuga.

To se razglašja vsled razpisa visokega ministerstva za notranje stvari z 12. dne julija 1898. l. v občno izpolnjevanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 2. dne avgusta 1898.

St. 12.120.

Razglas.

Z ozirom na zdanje stanje svinjske kuge na Štajerskem deželna vlada razveljavlja razglas s 26. dne marnja 1898. leta, št. 4405., ter dotlej, dokler se ne ukaže drugače, prepoveduje uvažati prasiče iz štajerskih političnih okrajev Bruck ob Muri, Liezen, Ptuj, Voitsberg in Slovenji Gradec na Kranjsko.

To se razglašja z dodatkom, da se bodo prestopki te prepovedi kaznovali po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 20. dne avgusta 1898.

Št. 12.199

Razglas.

Glasom brzojavnega naznanila je c. kr. namestništvo v Pragi z razglasom od današnjega dne prepovedalo uvažati prasiče na Češko tudi iz političnih okrajev Krško in Črnomelj.

To se z ozirom na tuuradni razglas s 5. dne julija t. l., št. 9671., razglašja z dodatkom, da so zdaj politični okrajji Kočevje, Krško, Rudolfovo in Črnomelj za izvažanje prasičev na Češko zaprti.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 20. dne avgusta 1898.

Uradne vesti društev, ki so v zvezi s c. kr. kmetijsko družbo Kranjsko.

Vabilo

na občni zbor gospodarke zadruge za sodni okraj Podgrad v Jelšanah v prostorih gospe Jožefe udove Iskra 4. dne septembra 1898. l. ob 3 $\frac{1}{2}$ uri popoldne.

SPORED:

- 1.) Plačevanje letnih doneskov.
- 2.) Poročilo predsedništva.
- 3.) Poročilo blagajništva.
- 4.) Splošna naznanila in predlogi.
- 5.) Volitev novega odbornika.
- 6.) Srečkanje na dobitke različnega orodja in semenja.

Srečkanja se more uležiti le oni, kdor je letne doneske plačal osebno ali po odposlanca

Tik pred zborovanjem se ne bodo sprejemali novi udje.

Gospodarska zadruga sa sodni okraj Podgrad,
17. dne avgusta 1898.

Predsednik: **Rogač** s r.

Listnica uredništva.

J. R. v P. Medu ne rabimo v kletarstvu. Slovenske knjige o umnem kletarstvu ni sedaj nobene.

J. K. v T. Poslano vino je popolnoma cikasto in ni več za drugo rabo kakor za jesih. Sicer se nam pa dozdeva, da vino ni bilo popolnoma naravno. Čez 14 mesecev pač ne morete več prodajalca tirjati za odškodnino.

J. S. v M. Iz popisanega ne moremo posneti, kaj je prasiču; vprašajte živinozdravnika. — Če imajo sosodje pravico pasti po Vašem stelniku, potem ne morete nič narediti, oziroma lahko to pravico odkupite. Če pa te pravice nimajo, potem jih tožite zaradi motenja posesti.

T. W. v D. Glede trosenja umetnih gnojil smo prijaviли uže večje število spisov; v njih najdete odgovor na sveje vprašanje. — Glede cepitve trt berite Gombačovo knjigo „Novo vinogradništvo“. — Seneni drob za seme ni raben, oziroma je škodljiv, ker je v njem malo semen koristnih rastlin, pač pa veliko plevelnega semenja. — Glede meje se obrnite do kakega pravnika. — Mah se spravi iz travnika z brananjem in gnojenjem. — Novo sredstvo, meso hraniti v vročini, nam ni nobeno znano.

J. R. v K. Žrebeta niso prosta, in če naredi kje kaj škode, jo mora lastnik povrniti.

J. M. v S. Glede zemljemerca se pritožite pri glavarstvu. — Kaj je vzrok, da se Vaša krava ne goni, mi ne moremo vedeti, ker je takih vzrokov veliko.

J. P. v K. Vaša prasiča utegneta imeti uši; umivajte jih pridno s tobakovo vodo.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pire, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1898. Leto XV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 31. avgusta 1898. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 35.— kr. do gld. 35.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 33.— kr.; laneno seme, domače osimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 11.— kr. do gld. 11.25 kr.; kuminovo seme gld. 25.— kr. do gld. 26.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 9.50 kr.; urdeči Hrvat gl. 8.50 kr.; prepeličar (koks) gld. 11.50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistenelega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 11.— kr. do gld. 11.50 kr. brez dima sušene gld. 13.— kr. do gld. 15.— kr.

Orehi domači: gld. 16.— kr. do gld. 17.— kr.

Ječice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 27.— kr. do gld. 28.— kr.

Kože Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr. " težke od 30 do 40 kg " 27.— " " 28.— " " lahke " 28.— " " 29.— "

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 50 kr. za kg.

Kozličeve kožice po gld. —.70 kr. do gld. —.80 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 33 kr. za kg.

Druge vrste 16 do 20 " " "

Kože lisic po gld. 3.50 do 3.50 " " "

" kun " " 9.— " 10.— " za par.

" dihurjev " " 2.50 " 3.— " " "

" vidr " " 9.— " 10.— " " "

Kože zajcev po 14 do 15 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potoš) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 31. avgusta 1898. Pšenica gld. 9.50 kr., rž gld. 7.20 kr., ječmen gld. 6.50 kr., oves gld. 6.60 kr., ajda gld. 10.50 kr., proso gld. 6.80 kr., turšica gld. 6.30 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 1.10 kr., slama gld. 1.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 30. avgusta 1898. Pšenica gld. 8.30 kr., rž gld. 6.80 kr., ječmen gld. 7.40 kr., oves gld., 5.66 kr., turšica gld. 5.28 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

C. kr. kmetijska družba kranjska

oddajala bo seme, i. s. prvi pridelek iz (75—1)

izvirne Bahlsenove rži

„triumf“ in „imperial“,

katera se je v vsakem oziru izborna sponesla, po 10 gld. 100 kg.

Več meterskih stotov izvrstnega

 sira

kakor tudi posamezne hlebe ima naprodaj „Košanska mlekarska zadruga“ pošta Št. Peter, Notranjsko. (79—1)

Za gospodarje in kmetovalce posebno važno

je pristno (78—1)

Brockmanovo praecip. fosforovokislo apno

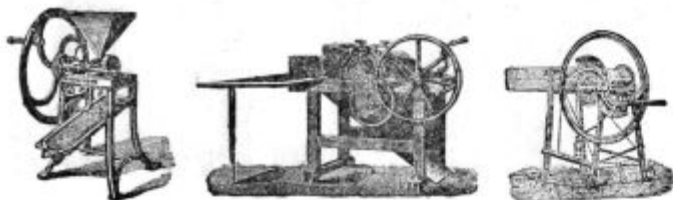
splošno priznana neprekosljiva primes k krmi za živino, katero se dobiva po najnižji ceni dokler je kaj zaloge le v

deželni lekarni pri „Mariji pomagaj“ Milana Leusteka

v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1. poleg mesarskega mosta.

Zaloga vseh domačih zdravil.

—● Vsa naročila razpošilja vsaki dan s obratno pošto. ●—

Zaloga vsakovrstnih kmetijskih strojev, kakor:

mlatilnic, gepelnov, slamoreznic, strojev za rezanje repe, trijerjev in stiskalnic za grozdje in sadje; robljač z imenom „Viktorija“, vsakovrstnih strojev in naprav za mlekarнице in sirarnice

izdeljuje z nedosegljivo zmoglostjo in najboljše napravljene, ktere izvršitve so bile na vseh dosedanjih razstavah odlikovane z najčastnejimi in največjimi darili — Take stroje priporoča in prodaja pod prav ugodnimi pogoji (68—8)

J. Weipert in sinovi,

tovarna za poljedelske stroje in livarna za železo v Stockeravu pri Dunaju. — Glavna pisarna se nahaja na Dunaju, IX, Bauernfeldplatz 4.

Cenike razpošilja zastoj in poštnine prosto. Tovarniške cene. Za vsako stvar popolno jamstvo. Zastopniki in prekupci se iščejo.

!Nova in koristna iznajdba!

C. kr. priv.

aparati za konserviranje
piva

Neobhodno potrebni za vsako gostilno in za zasebnike.

Pivo ostane cele tedne sveže in slastno in ne zgubi nič od svojih svojstev. Aparat je sila jednostaven, kar se dostaje manipulacije z njim — ter je tu izključena uporaba ogljikove kisline ali drugih sredstev.

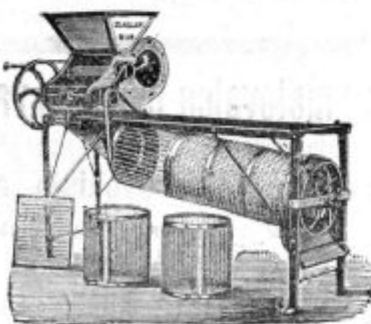
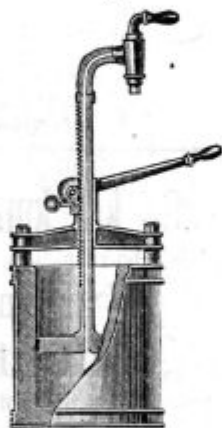
Cenik z navodilom

pošilja izdelovatelj

ALBIN C. ACHTSCHIN

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 8. (63—4)

== Mnoga spričevala so na ogled. ==

Zastopniki se iščejo.

Vse stroje za poljedelstvo.

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Skropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11—17)

IG. HELLER na Dunaju

II., Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

Vnovič znižane cene!

Zastopniki se iščejo

Čez 30.000 cepljenk

se odda jeseni t. l., odnosno spomladi 1899. l. iz novoustanovljene trtnice v Krškem, in sicer po 12 glđ. 100 komadov v jeseni, po 15 glđ. 100 komadov pa spomladi.

Vrste so: Italijanski rizling, kraljevina, plavec, grganja (vse bele) ter več drugih pomešanih, pa le najboljših domačih, belih in črnih vrst.

Cepljene so večinoma na riparijo portalis in izbrano riparijo (ne souvage-sovaž).

Trtnica je pod strokovnim vodstvom. (77—1)

Oddajale se bodo močne in le prav dobro zaraščene cepljenke.

Razun cepljenk se odda tudi do 100.000 dobro okorenjenih podlag riparije portalis in izbrane riparije; te po 15 glđ. tisoč komadov.

Trtnica je blizu kolodvora Videm — Krško, toraj od vseh vinogradov precej oddaljena.

Naročila naj se blagovolijo posiljati pod naslovom:

[Načelnistvo „prve trgovske trtnice“ v Krškem (Kranjsko).

Ustna naročila sprejema v Krškem g. dr. Tom. Romih.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu, da sem začel v Trstu trgovino za

komisijonalno in špedicijsko poslovanje.

Naročila in sicer mala v pošiljatvah po 5 kg, po pošti in od 30 kg naprej pa po železnici, izvrševal bom točno in ceno. (48—6)

Razpošiljal bom razen kolonjalnega blaga tudi druge na trg spadajoče stvari, kakor: sadje, zelenjavo, ribe i. dr. Pečal se bom z razprodavanjem domačih pridelkov, s prijemanjem blaga v svoja skladišča, dajal na ista naplacija in posredoval dotično prodajo na korist lastnika.

Trgoval bom tudi z vinom na debelo.

Sprejemem zastopstva trdnih — za konkurencu sposobnih — tvrdk in polagam za to kavecijo.

Nadejaje se, da se me sorojaki domislijo, ostajam odličnim spoštovanjem udani

Ernest Pegan,

v ulici S. Francesco šte. 6.

1000kratno preskušena ozimna semenska žita

Ernesta Bahlsena v Pragi.

Posebne prednosti, katera so združena v mojih originalnih semenih in ista odlikujejo, so potrjena od kmetovalcev vseh dežel kakor od kmetijskih družb in zadrug s poročili in zahvalnimi pismi, katerih dojde vsako leto neštevilno. Ta semenska žita zagotavlja kmetovalcu pri najbolj varčni, tedaj najceneji setvi najboljše pridelka na zrnu in slami, ter se priporočajo za vsaka tla, bodisi v gorovju ali na ravnem. Moja semenska žita so z ozirom na njihovo posebno prednost in sposobnost priporočena za setev vsakemu kmetovalcu v najznamenitejših gospodarskih in kmetijskih listih.

Bahlsenove najnovejše vzgojene rézi.

Bahlsenova réž „elite“. (Novosti iz leta 1897.)

je po došlih poročilih iz krajev, kateri leže na visokem in v dolinah priznana kot najvstrajnejša in najrodovitnejša ozimna réž. (Uradno priznana 50kratni zernski pridelok.) Na 200 do 240 cm visokih bilkah vzraste 17 do 25 cm dolgo, debelo in polno klasje v finih lušinah z zelo močnatim zrnjem — Ta vrsta réži vzbudila je med kmetovalci splošno presenečenje, ter je priporočana v vseh najbolj uglednih kmetijskih listih.

Natančnejši opis v mojem jesenskem ceniku. Ker je zaloga te réži tako majhna, oddajam jo le za poskuse.

Bahlsenova réž „vasa-triumf“ (novost iz l. 1897)

vzraste in obrodi na vsakem kraju; v gorovju, dolinah, močvirjih itd. — Natančnejši opis v ceniku. — Predstojče vrste oddajam: 100 kg za 200 gl., 100 kg 21 gl., 50 kg 11 gl., 25 kg 6 gl. — Poštne vrečice po 5 kg za 1 gl. 60 kr. z vrečami vred. (71-2)

Po Bahlsenu zboljšana semenska réž „triumf“.

Ta réž se lahko seje kmalo ali pa pozno, (zadostuje 50 kg na oralo = 1600 □ seznjev) je toraj zelo po ceni. Ta réž vzraste na vsakih tleh in v vsaki legi, prenese hud mráz v krajih ker ne zapade sneg ali pa dolgo moč, kakor tudi trajajočo sušo, cvete pozneje kot druge réži; isto tako, ker ima ta réž zelo močna stebela, nikdar ne poleže, zatorej pomladne nevihte ali pa slane cvetočega klasja skoro nikdar ne pokvarijo. Vsak klas pa obrodi 60 do 100 zrn. — Močne in vztrajne bilke ne poležejo; vrednost slame je za 100 % večji nego pri drugi réži.

To réž, katero vzgajam najpozorneje kot originalno seme, razpošiljam v plombiranih vrečah z mojo varstveno znamko: 1000 kg 155 gl., 100 kg 16 gl., 50 kg 8 gl. 50 kr., 25 kg 4 gl. 50 kr., vrečice z 5 kg za 1 gl. 40 kr. Prvi pridelok iz izvirnega semena slane, če se vzame 100 do 500 kg približno 12 gl. meterski stot (manj ko 100 kg se te réži ne razpošilja) za 1000, 5000 do 10.000 kg so cene po dogovoru

Bahlsenova imperijalna orjaška réž.

Poseje se te réži na oralo le 50 kg. Cena izvirnemu semenu je: 1000 kg 140 gl., 100 kg 15 gl., 50 kg 8 gl., 25 kg 4 gl. 50 kr., vrečice z 5 kg 1 gl. 20 kr. Vrečice so z varstveno znamko plombirane.

Po Bahlsenu zboljšana pšenica „zlata bisernica“

(Gold-Perl-Weizen) novost iz leta 1897

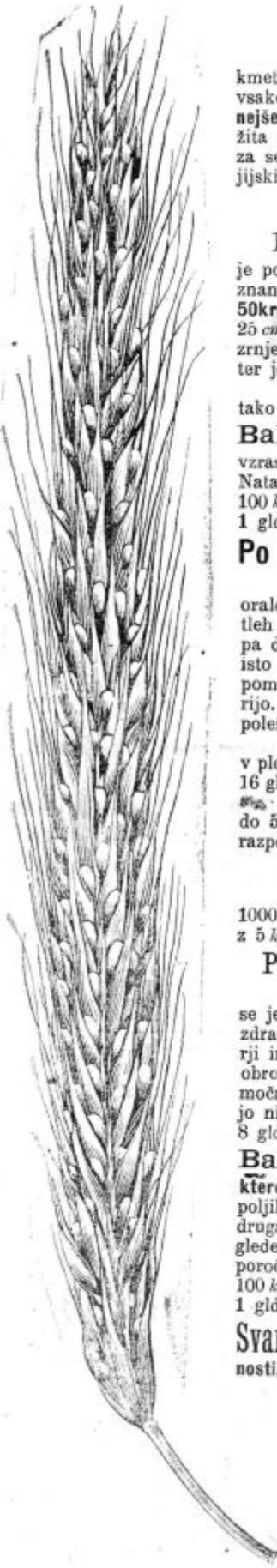
se je pri vseh poskusih lansko kakor letošnje leto skazala kot najbolj zdrava, rje in sneta prosta in to v krajih, koder vsaka druga pšenica na rji in snetjavosti trpi. Ta pšenica se seje prav rečko ker se zelo razraste; obrodi lepo slamo in bogati pridelok na debelem zlatorumenem in fino močnatem zrnju. — Natančna pojasnila v jesenskem ceniku. — V zalogi jo nimam prav veliko; originalno seme pa prodajam: 50 kg 15 gl., 25 kg 8 gl. — Poštne vrečice po 5 kg 2 gl. z vrečo vred.

Bahlsenova regenerirovana donska pšenica

ktere se poseje le 70 kg na oralo (1600 □ seznjev) je na lastnih poskusnih poljih in kakor na podlagi poročil iz krajev, kjer se ne more nobena druga pšenica sejati, daleč nadkrilita vsako drugo žlahtno pšenico, bodisi glede pridelka na zrnju ali pa slami (Glej izvirna poročila v katalogu.) Cena: za 1000 kg 160 gl., 100 kg 17 gl., 25 kg 5 gl., poštne vrečice 5 kg 1 gl. 40 kr. z vrečami vred.

Svarilo! Pri nakupovanju semen gori navedenih vrst priporočam nujno največje pozornosti, ker nepoštene tvrdke ponujajo pod mojim imenom čestokrat popolnoma ničvredna semena, ktera sem sam na svojih poljih poskušal ter sem se sam prepričal, da iste nimajo prav nikake vrednosti. Zato pa opozarjam, da oddajam, oziroma razpošiljam moja originalna semena vedno in vsakomur le v popolnoma novih vrečah ktere so plombirane z mojo mi postavno podeljeno varstveno znamko.

Jesenske cenike z mnogimi zanimivi poročili razpošiljam zastoj in poštine prosto. Ernest Bahlsen v Pragi.

Bahlsenova réž „elite“.

Bahlsenova réž „triumf“.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in stoer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Centralna posojilnica slovenska v Krškem obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnine in pripisuje obresti že vsakega pol leta k kapitalu. (103)

Vinski trgovci in krčmarji. Zanesljivo, natančno in hitro morate izvedeti ceno grozdja in vina cele Vipavske doline, kakor tudi o umnem kletarstvu itd. pod naslovom J. D. P. poste restante Vipava. (126)

Bedeči kaktus, 2,5 m visok in 1 m širok, 10 let star, je naprodaj. Ravno sedaj cvete lepo rumeno. Videti ga je na šolskem vrtu v Št. Vidu pri Ljubljani. (130)

Pristna vina toplo priporoča, na primer laško, istersko itd., cena hektolitru od 19 gld. naprej. Postrežem rad tudi z vzorci — Tomo Tollazzi v Logatcu. (131)

4 hektolitre lepe ozimne réži „imperial“ in „triumf“ prodaja po 10 gld. hl z vrečo vred Anton Štrukelj, posestnik na Trati, pošta Št. Vid nad Ljubljano. (132)

Mlinarja za mlin z dvema kamnoma za turšico sprejme takoj A. Ličan v Ilirski Bistrici. Plača 10 gld. na mesec, prosta hrana in stanovanje. (133)

Vevnice, ali stroje za čiščenje žita razpošilja komad po 8 gld. A. Šket trgovec v Dramljah (pošta Trennenberg) Štirska. (134)

G. Tönnies-a, tovarna za stroje

v Ljubljani
izdeluje

originalne „Otto“ motore,
ktere goni plin in bencin, priznani kot najboljši, najvarnejši in najcenejši; nadalje izdeluje „Otto“ locomobile,

ktere goni bencin in so za dela pri kmetijstvu, za vodovode, kamnolome itd.; izredno rabljive. Gonilni strošek znaša komaj 8 kr. za uro in konjsko moč. Varnost pred ognjem, ni potreba strojevodja, ter vsaki čas deluje. (47—7)

Alfa-Separator

Dunaj, (76—1)

I. Schwarzenbergstrasse št. 3.

Da se prepreči izguba na denarju, mora si vsak kmetovalec omisliti naš svetovoznan

posnemaľnik za mleko „Alfa“

in popolno opravo za mlekarno kakor tudi „Alfa vrče“ iz jeklene ploščevine za prevažanje mleka.

Na zahtevo dajemo strokovna pojasnila ter razpošiljamo cenike brezplačno in poštnine prosto.

Delovanje naše mlekarnje je viditi vsak dan od 4. do 7. ure popoldne na dunajski jubilejni razstavi.

Št. 8835.

Razpis!

Na Kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem Mestu z dvoletnim pucčevanjem in slovenskim učnim jezikom je izpraznjenih devet deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1898/99, katero, se prične 4. novembra 1898.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja in so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli, obleko pa si morajo sami preskrbovati. (70—2)

V šolo sprejemajo se tudi:

1.) Plačujoči učenci, kateri plačujejo po 30 kr. na dan za hrano in stanovanje in pa 20 gld. šolnine na leto, in

2.) eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo le šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr. se imajo

do 24. septembra 1898.

izročiti vodstvu Kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem Mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričevalo o lepem vedenji.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Pristavlja se, da imajo učenci, ki dovršé to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 6. avgusta 1898.

Ameriško patentovane

ne varjene verige iz jekla,

ktere so dvakrat močnejše od varjenih, so zelo lahke in ceneji kakor vse druge verige.

Vzorci, z mnogimi pohvalnimi pismi, pošilja brezplačno.

Akcijska družba fužin za jeklo v Beli pečì na Gorenjskem. (64—4)

Te vrste verig dobi se v vsaki večji trgovini za železo.

